

Terug in de tijd

De eerste aanwijzingen, dat het Oirschotse Sint Joris Gilde beschikt over een schietterrein of beter gezegd een schietgelegenheid, vinden we in zijn oprichtingsakte van 8 juni 1542. In deze "caert" staat onder artikel 5 de bepaling "dat men allen jaer opten irsten sondach nae des Heylige-Sacramentsdach na auder gewoenten sal scieten die papegaeye tot Straten op die molen". Uit deze bepaling blijkt duidelijk dat men reeds vóór 1542 op de Stratense molen schoot. Deze Stratense molen, die door de eeuwen heen een belangrijke rol voor het gilde moet hebben gespeeld, stond op de Molenberg. De Molenberg is een perceel grond aan de zuidzijde van het Wilhelminakanaal, recht tegenover de huidige Braken. Het buurtschap Moleneind, halverwege ten zuiden van de provinciale weg Oirschot-Best ontleent zijn naam nog aan deze molen.

Familieband

*Cornelis Luca Coppens Coninck
Naria van de Ven Coningin
van Sint Joris Guldt tot Straten
1751*

Het eerste bewijs van het bestaan van deze standaardmolen dateert uit 1355. Veel families die deze molen bewoond en bemalen hebben, hebben ongetwijfeld een band met het gilde gehad. In 1679 is Lucas Coppens eigenaar van deze molen. Zijn zoon Cornelis (geboren omstreeks 1675) is weliswaar geen molenaar van beroep, maar wordt in 1751 op ongeveer 76-jarige leeftijd koning van het gilde. Zijn broer Christiaan is op dat moment eigenaar van de molen. De molen is een generatie later nog in handen van de familie Coppens. In 1753 is Goyaert, zoon van Christiaan eigenaar. Terug naar de koning van het gilde Cornelis Luca Coppens. Cornelis trouwde op 26 april 1705 met Maria v.d. Ven, maar dit terzijde. Hij schonk een fraai koningsschild met een afbeelding van een haas, een hond en een jager. Wellicht dat de hoogbejaarde koning (76 jaar oud) niet lang van zijn eretitel heeft kunnen genieten, want nog in datzelfde jaar (1751) worden Regier van Bollerborgh en Maria Smits koning en koningin van het gilde.

In 1805 schiet Arnoldus Huyskens koning. Het is niet met zekerheid te zeggen of hij (mede)-eigenaar van de molen is geweest (omstreeks 1839). Vaststaat dat Leonardus Huyskens mede-eigenaar van de molen is geweest. Hij werd geboren op 3 september 1805 en overleed op 3 januari 1889. Hij schoot in 1858 koning van het gilde. Zijn moeder "oud 82 jaren in het volle genot hare zinsvermogens", werd koningin. Leonardus Huyskens, die niet getrouwd was, was bijzonder actief op sociaal maatschappelijk terrein (aldus zijn bidprentje). Hij moet betrokken zijn geweest bij de wederopbouw van het Sint Antonius-

kapelletje in het buurtschap Straten rond 1858. Ook in deze tijd werd de Stratense molen verkocht en afgebroken. Gedeelten van de molen zouden gebruikt worden voor een nieuwe molen aan de Bestseweg (van Kessel).

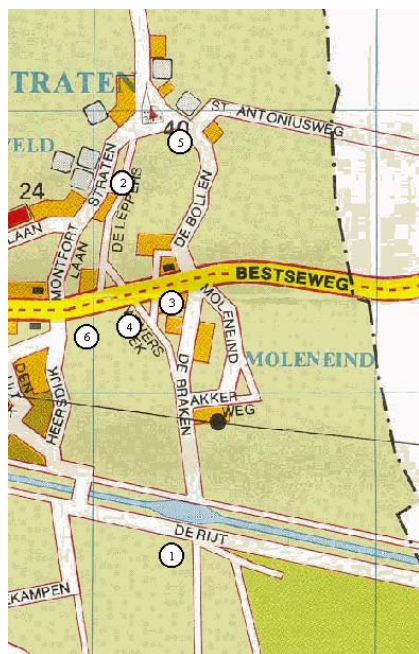
Ook na de verplaatsing van deze molen bleven de bewoners c.q. eigenaars betrokken bij het wel en wee van het gilde. In 1893 werden Antonie Kerkhofs en zijn vrouw Gerdiena Wolfs koning en koningin van het gilde. De heer en mevrouw Kerkhofs schonken het gilde het enige schild met een afbeelding van een molen, waarvan zij van 1893 tot 1906 eigenaar waren. Rond 1950 moest de bouwvallige molen gesloopt worden. Een fraai dressoir was het enige wat overbleef en natuurlijk getuigen onder meer de prachtige schilderijen van Kruysen van deze markante molen.

Dromen over gildeterreinen

Tot omstreeks 1915 moet het gilde zijn koningschieten en andere schietwedstrijden op het terrein, waar tot 1858 de Stratense molen gestaan heeft, gehouden hebben. Toen echter het Wilhelminakanaal gegraven werd, zochten de gildebroeders een ander terrein en vonden dit nabij de oude Stratense school in "Den Bol". In de bestuursvergadering van 26 mei 1954 (Hemelvaartsdag) wordt besloten om het koningschieten te houden bij A. v.d. Vondervoort. Het betreffende verslag van deze vergadering luidt als volgt "besloten om bij A. v.d. Vondervoort koning te schieten (C38), omdat de boom in Den Bol tegen de grond lag.

Tussen 1963 en 1966 verhuisde men weer. Nu kwam het schietterrein te liggen achter het huis van gildebroeder Diel van Kollenburg, links naast het gildehuis Café Restaurant "In 't Zand", waar nu Coppelmans gevestigd is. Toen Diel van Kollenburg in 1972 verhuisde van de Bestseweg naar een aanleunwoning in de Agnes van Kleef-

straat in Oirschot verkocht hij zijn boerderij en het terrein aan de Provincie Noord-Brabant. Tevens schonk hij het gilde twee percelen grond in de nabijheid van de Wevershoek. Het gilde bleef echter van het oorspronkelijke terrein gebruik maken, omdat de geschonken percelen niet direct geschikt waren als schietterrein.

1. de Molenberg
2. d'n Bol
3. Bestseweg
4. Den Dries
5. Sint Jorisdries
6. Heersdijk

Jarenlang droomden de schutters van Sint Joris ervan om een eigen schietterrein te bezitten. Een terrein dat naar eigen inzicht ingericht en gebruikt kon worden.

Toen begin 1978 de ruilverkaveling Oirschot-Best weer actueler begon te worden, wilde het gilde eigenlijk niets liever dan het terrein van de Provincie ruilen met zijn eigen percelen grond. Alle pogingen daartoe liepen echter op niets uit. Voor het gilde bleef er niets anders over dan zijn alternatieve voorkeur aan de ruilverkavelingscommissie kenbaar te maken. Het wilde met zijn toekomstige schietterrein zo dicht mogelijk bij zijn gildehuis liggen en uit veiligheidsredenen ver genoeg verwijderd van de Provinciale weg Oirschot-Best. In mei 1978 werd dan ook deze wens aan de ruilverkavelingscommissie overgebracht. Het schietterrein werd in eerste instantie door deze commissie gepland aan de Wevershoek op ongeveer 60 meter van de Provinciale weg. Het bestuur was bijzonder blij met deze locatie. Tot 23 april 1981, de patroonsdag van Sint Joris, moest worden gewacht alvorens het definitieve plan van toedeling bekend werd. Het terrein was inmiddels nog eens 9 meter verder verwijderd van de Bestseweg. In november 1981 werd het nieuwe schietterrein met gras ingezaaid en werd de eerste staander voor de schutsboom geplaatst.

Het schietterrein kreeg de naam "Den Dries", overeenkomstig de benaming van dit stuk grond door de familie van Kollenburg, die vroeger aan de Wevershoek woonde. Vanwege de aanhoudende vorst kon het terrein pas in het voorjaar van 1982 beplant worden. Inmiddels was er een aanvraag voor de bouw van een schuilhok ingediend, die op 4 mei 1982 door B en W van Oirschot werd gehonoreerd. De schutters van Sint Joris wilden echter al eerder met de bouw van het schuilhok beginnen. Nog voor de bouwvergunning afgegeven was hadden zij gepland om op 29 april de fundering te storten. Aan dit "illegale" enthousiasme

kon nog net op het laatste nippertje een halt worden toegeroepen. Zij hadden echter toch niet stilgezeten totdat de vergunning verleend zou worden. Het schuilhok was onder leiding en inspiratie van zijn toenmalige koning en later keizer Harrie Smits al grotendeels in elementen klaar en de planken en balken waren reeds geleverd. Het schuilhok moest op 7 juni op de teerdag klaar zijn. En jawel hoor het schuilhok en het schietterrein waren op 7 juni klaar. Pastoor Jilesen kon na eerst een flinke bui hemelwater het terrein plechtig inzegenen. Schietterrein "Den Dries" of ook al "Dieltjes Drieske" genaamd werd het middelpunt van broederlijke strijd en tevens na 440 jaar op één dag na een plaats van sterke verhalen onder een gezellig samenzijn.

Het centrum van Straten

Het gildeterrein lag er prachtig bij en het gilde voelde er zich thuis. Toen in 1996 zich echter de mogelijkheid voordeed een bijna vier keer zo groot stuk grond te kunnen kopen tegenover het Sint Antoniuskapelletje was de beslissing door de algemene vergadering snel genomen. We verhuisden naar het centrum van het buurtschap Straten. Het terrein werd geëgaliseerd, beplant en met gras opnieuw ingezaaid en er werden een aantal schutsbomen geplaatst. Het kreeg de naam "Sint Jorisdries", waarmee gerefereerd werd naar het terrein aan de Wevershoek en de naam van het gilde. Vooruitlopend op de vaststelling van bestemmingsplannen werkt het gilde intern aan de bouw van een schuilhok. Moest het achter op het terrein komen of zullen we het aan de straatkant zetten? Voorop stond dat het in ieder geval in de prachtige historische omgeving van het kapelletje moest passen. Echter de vaststelling van bestemmingsplannen liep vertraging op, de schutsbomen werden slechts getolereerd en niet de hele buurt was blij met de komst van het gilde. Het gilde raakte in gerechtelijke procedures verzeild en realisatie van zijn plannen kon nog wel eens heel lang duren. Een pijl in buurman tuin, een auto voor andermans deur of incidenteel tromgeroffel en bazuingschal werden niet getolereerd. De guld had er d'n aard niet meer. Toch bleek heel snel hoe gelukkig men zich moet prijzen met zo'n prachtig gildeterrein. Een alternatief is niet zomaar gevonden.

Al vanaf de kostumering van het gilde in 1973 werd voor de repetities van de volksdansgroep, de tamboers, de vendeliers en later ook de bazuinblazers gebruik gemaakt van het voetbalveld van buurtvereniging Bijsterveld aan de Heersdijk, tegenover Automobielfabriek Vullings. Ook veel jonge kruisboogschutters zijn op dit terrein opgeleid en het gilde week herhaaldelijk uit naar dit terrein met accommodatie voor grotere wedstrijden en activiteiten, zoals de kruisboogwedstrijden voor niet-gildebroeders en grote gildefeesten, zoals in 1992. Het was een hele opluchting toen Anneke en Toon Vogels te kennen gaven het gilde tegemoet te komen. In 2001 kon tegen

*Het huidige gildeterrein aan de Heersdijk
in Oirschot*

gunstige condities het terrein met opstallen gekocht worden. Het gilde streefde er naar om het multifunctionele karakter van het terrein te behouden. Zo blijft het terrein in gebruik als voetbalveld, worden er jaarlijks sport- en speldagen door de Sint Antoniuschool op gehouden en staat de poort open voor andere buurtactiviteiten. Daarmee wordt een 30 jaar lange traditie in stand gehouden. Het terrein en de accommodatie is inmiddels drastisch opgeknapt en van jenu de boules banen voorzien. De nutsvoorzieningen zijn vervangen, de inrit is opnieuw bestraat, een bouwvallig hok is afgebroken, er is een nieuwe poort geplaatst, er is geschilderd, geschrobd en geplant. De eerste grote gilde-activiteit heeft in september 2002 plaatsgevonden. Toen werden de Brabantse kampioenschappen vendelen, trommelen, bazuinblazen en standaardrijden op dit terrein gehouden. Tijdens de teerdag op 16 juni 2003 is het terrein officieel in gebruik genomen en ingezegend. Het kreeg ook een nieuwe naam, die door Anneke Vogels samen met hoofdman Ad Smits onthuld

werd. De naam 'Vondevoorthof' refereert naar de naam van de eerste man van Anneke. Hij droeg het gilde een zeer warm hart toe. Een plaquette met het opschrift;

*Uit dankbaarheid voor dit gildeterrein
Zul je altijd in onze herinnering zijn
Janus van de Vondervoort
1926-1951-1982*

De jaartallen verwijzen naar de geboortedatum, het jaar waarin Janus gildebroeder van Sint Joris werd en het jaar waarin hij overleed.

Amper een week later, in het weekend van 20 juni is er een groot gildefeest op en rond dit terrein. Rond de 1500 gildebroeders en gildezusters kwamen naar Oirschot en veranderden het hedendaagse Straten in een Middeleeuws schouwspel. Sint Joris voelt zich bijzonder goed thuis op dit terrein en hoopt dat het terrein voor velen een ontmoetingsplaats mag blijven, zoals het dat al 30 jaar of langer is.